

Vzdělávací obor: **Dějepis**

Očekávaný výsledek učení: CAS-DEJ-002-ZV9-013

Vytvoří vlastní dějepisný výstup s využitím vhodných, kriticky posouzených zdrojů

Popis úrovně SPLNĚNO

- Sám nebo s pomocí vyučujícího vyhledá zdroje potřebné pro vytvoření dějepisného výstupu.
- Vyhodnotí, jaké informace ze zdrojů využije a jak bude reagovat na odlišné informace ve zdrojích; využije znalost historického kontextu.
- Posoudí důvěryhodnost a důležitost informací ve zdrojích.
- Podle zadání nebo vlastního výběru vytvoří výstup svého bádání a zohlední v něm minimálně dva různé pohledy (perspektivy).
- Najde způsob, jak výstup sdílet s ostatními, a nakonec se podle předem domluvených kritérií ohlédne zpátky a posoudí, jak se mu práce podařila.

Co se stalo panu Beerovi u Čachrova?

Autor materiálu: PhDr. Roman Ferstl

Anotace

Badatelsky orientovaná lekce provází žáky pohnutými osudy konkrétní oběti dobového antisemitismu a nacistické perzekuce a prostřednictvím studia archivních dokumentů, ověřováním získaných informací i tvorbou originálního výstupu rozvíjí základní gramotnost čtenářskou a pisatelskou. Prostudováním úředních dokumentů pana Beera se žáci seznámí nejen s jeho osobou, ale i s dobovými antisemitskými projevy, se situací na nových hranicích po Mnichovu, s dobovým odporem k uprchlíkům nebo s odmítáním svých občanů z odtržených území pro etnický původ ze strany čs. výkonné moci. Lekce stimuluje žáky k přemýšlení o situaci současných válečných uprchlíků a podporuje přetváření nápadů žáků a příležitostí v realitu.

Zadání pro žáky

- 1) V úvodní části diskutujte na téma, kdo je uprchlík a kdo se o něho má postarat.
- 2) Žáci jsou seznámeni s osobou pana Beera a s pracovním listem. Formulují své hypotézy jako možné odpovědi na badatelskou otázku *Co a proč se stalo panu Beerovi u Čachrova?* Žáci vytvoří plán bádání a volí postupy, s jejichž pomocí získají o panu Beerovi relevantní informace. O svých hypotézách, badatelském plánu a navržených postupech diskutují.
- 3) Žákům je předložen soubor dokumentů úřední povahy (buď kompletní složka, nebo tištěný výběr) a mapové podklady.
- 4) Žáci studují kopie archivních dokumentů a snaží se v nich vyčíst, co se stalo panu Beerovi u Čachrova a proč. Veškerá zjištění si ověřují i v jiných zdrojích (zpravidla online). Vyhodnocují význam archiválií pro vlastní bádání.
- 5) Žáci navrhnou a realizují podobu pamětní desky, jakou by si představovali na místě bývalé hranice jižně od Čachrova na Klatovsku.
- 6) Žáci představují své výstupy, prezentují výsledky svého bádání a vyhodnocují účinnost svého badatelského plánu.
- 7) Vymyslete způsob, jak své výstupy sdílet s veřejností, a svůj plán realizujte.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK k řešení problémů Badatelství KRP-BAD-000-ZV9-001	<i>Navrhne plán pro zkoumání a řešení specifického výzkumného problému.</i>	- pomáhám žákům rozpoznat klíčové aspekty výzkumného problému a formulovat otázky a předpokládané odpovědi, které povedou ke smysluplnému bádání - zajišťuji, aby měli žáci přístup k potřebným materiálům a zdrojům pro své bádání - zdůrazňuji, že bádání neprobíhá bez vyhledání relevantních zdrojů - provázím žáky v konkrétních badatelských krocích a pomáhám jim vyhodnotit, zda jejich postupy odpovídají na výzkumnou otázku - vybízím žáky, aby odůvodňovali zvolené postupy ve vztahu k formulovaným otázkám - vedu žáky k pečlivosti, preciznosti, poctivosti, pravidelnosti měření apod. - vedu žáky k tvorbě výzkumných závěrů potřebných k tomu, aby prezentovali výsledky svého bádání
KK k podnikavosti a pracovní Nápady, příležitosti a výzvy KPP-NAP-000-ZV9-001	<i>Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.</i>	- podporuji přetváření nápadů žáků a příležitosti v realitu, například prakticky pečujeme o místa v okolí školy, v obci - integruji do výuky například: otevřené diskuse, otevřené otázky, kreativní úkoly, projekty - podporuji nepřímé učení prostřednictvím zkušeností – například experimentování a bádání; tvůrčí čtení a psaní; umělecké vyjádření – malování, divadlo aj. - seznamuji žáky s principy, přínosy a formami vizualizací budoucích scénářů, vizí - usiluji o to, aby žáci lépe porozuměli světu kolem

Vazba na základní gramotnosti

Název ZG Složka ZG Kód OVU	Znění OVU	Komponenty a vzdělávací strategie
ZG čtenářská a pisatelská Budování porozumění v četbě a v procesu psaní ZGC-BPO-000-ZV9-001	<i>Při interpretaci komplexních textů dokládá své závěry textem; v oborech usiluje o přesnost a uspořádanost v obsahu i ve vyjadřování; podle své potřeby využívá psaní pro své sebeuvědomění a sebevyjádření.</i>	Komponenta: vyhledávání a propojování přímo i nepřímo vyjádřených informací podle účelu čtení - Samostatně (průběžně a podle potřeby) vyhledává, uspořádává, porovnává a propojuje informace ve všech typech textů včetně elektronických. - Čtením beletrie i oborových textů nejen rozšiřuje, ale i prohlubuje své porozumění a prožívání v tom, jak funguje svět, lidé, on sám. Komponenta: psaní jako nástroj pro porozumění věcné problematice i sobě samému - Podle své potřeby využívá psaní pro ujasnění svých myšlenek a pocitů, pro své sebeuvědomění a sebevyjádření, ale také pro své učení složitější problematiky a pojmů. Komponenta: rozpoznání důležitých informací a myšlenek textu při čtení i psaní textů - Najde důležité informace či momenty v národním textu, posuzuje jejich význam jak

		pro sebe, tak pro jiné adresáty. - Najde a výstižně zformuluje důležité myšlenky v náročném textu. - Při psaní výstižně a zřetelně vystihuje a formuluje důležité informace, zejména myšlenky své nebo cizí a zařazuje je v textu tak, aby čtenářům pomáhaly k pochopení jeho smyslu. Komponenta: propojování četby s vlastními znalostmi a zkušenostmi a interpretace - Vyhodnocuje shody i rozdíly mezi tím, o čem čte, a mezi svými znalostmi, zkušenostmi a názory. - Při interpretaci vychází z textu, využívá současně i své poznatky nebo zkušenosti. Komponenta: psaní pro vyhodnocování vlastních poznatků a zkušeností v oborech i pro sebeuvědomění - Při psaní si ujasňuje, zda jeho poznatky a myšlenky souvisejí s informacemi nebo zkušenostmi zvenčí, nebo zda jsou jeho vlastní. - Vyjasňuje si, jak vidí sebe sama, kdo je, jaký je, k čemu patří nebo se hlásí, čím je cenný ve vlastních očích nebo u druhých.
--	--	--

Metodický komentář pro učitele

Učitel připravuje pracovní listy, tištěné kopie dokumentů a mapových zobrazení.

- 1) V evokační části vedte s žáky diskusi na téma, kdo je uprchlík a kdo se o něho má postarat.
- 2) Žáky seznámte s osobou pana Beera a s pracovním listem. Vyzvěte žáky k formulování hypotéz jako možných odpovědí na badatelskou otázku *Co a proč se stalo panu Beerovi u Čachrova?* Vedte žáky k volbě takových postupů, aby s jejich pomocí získali o panu Beerovi relevantní informace. Moderujte diskusi o hypotézách, plánech a navržených postupech.
- 3) Předložte žákům připravený soubor dokumentů úřední povahy (buď kompletní složka, nebo tištěný výběr) a mapové podklady.
- 4) Stimulujte žáky ke kritickému studiu dokumentů a snaže v nich vyčíst, co se stalo panu Beerovi u Čachrova a proč. Vyzvěte žáky, ať si veškerá zjištění ověřují i v jiných zdrojích (zpravidla online).
- 5) Buďte svým žákům k dispozici s radou a pomocí, když navrhnou a realizují podobu pamětní desky, jakou by si představovali na místě bývalé hranice jižně od Čachrova na Klatovsku.
- 6) Moderujte závěrečnou prezentaci výsledků bádání a diskusi.
- 7) Vymyslete se svými žáky způsob, jak jejich výstupy sdílet s veřejností.

Popis ověřování

Učitel sleduje postup při plánování badatelských kroků, sleduje argumenty žáků v diskusích a oceňuje jejich respekt k názorům druhých, oceňuje žáky za projevy empatie, oceňuje jejich tvůrčí úsilí a obsah jejich návrhů výstupu (pamětní desky).

V rámci oborového OVU učitel ověřuje, jestli žák:

- Vyhledal zdroje potřebné pro vytvoření dějepisného výstupu?
- Vyhodnotil, jaké informace ze zdrojů využije?

- Využil znalosti historického kontextu?
- Posoudil důvěryhodnost zdrojů?
- Vytvořil výstup svého bádání?
- Reflektoval svou práci?

Při naplňování OVU souvisejících KK a ZG učitel ověřuje, jestli žák:

- Využil dostatek potřebných materiálů a zdrojů pro své bádání?
- Vyhodnotil účinnost svého badatelského plánu?
- Odpovídaly jeho postupy na výzkumnou otázku? (KRP-BAD)
- Aktivně diskutoval o zkoumaných tématech?
- Zaměřil se i na vizuální formu svého výstupu? (KPP-NAP)
- Vyhledal důležité informace a posoudil jejich význam jak pro sebe, tak pro jiné adresáty?
- Ujasnil si, zda jeho poznatky a myšlenky souvisejí s informacemi nebo zkušenostmi zvenčí? (ZGC-BPO)

Zdroje

Inspirací pro tuto lekci byla lekce „Obtížné cizinky“:

Obtížné cizinky. Online. Naši nebo cizí.cz. 2025. Dostupné z: <http://www.nasinebocizi.cz/metodicke-materialy/obtizne-cizinky/>. [cit. 2025-08-01].